

IZBORNOM VEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA BEOGRAD

Predmet: izbor u zvanje i na radno mesto **vanrednog profesora**
za užu naučnu oblast **Rumunistika**
(predmet **Rumunski jezik i književnost**)

Na osnovu Odluke Izbornog veća Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu br. 1566/1 od 6.7.2010. godine, a u skladu sa članom 65 Zakona o visokom obrazovanju Republike Srbije, i članom 116 Statuta Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu, izabrani smo u Komisiju za izbor kandidata koji su se javili na konkurs za izbor redovnog profesora za užu naučnu oblast **Rumunistika** (predmet **Rumunski jezik i književnost**). Čast nam je da Veću podnesemo sledeći

IZVEŠTAJ

Na konkurs objavljen u listu *Poslovi* br. 368 od 7. jula 2010. godine javio se samo jedan kandidat, **dr Mariana Dan**, vanredni profesor Rumunskog jezika i književnosti na Filološkom fakultetu u Beogradu. Kandidatkinja je uz prijavu na konkurs priložila biobibliografske podatke: spisak naučnih i stručnih radova (uključujući i referentnu literaturu o svojim radovima); pregled nastavnih i drugih profesionalnih aktivnosti (članstva, nagrade, projekti i saradnja sa drugim visokoškolskim ustanovama i naučnim institucijama, kako u zemlji tako i u inostranstvu).

Poštujući doprinos Mariane Dan izučavanju rumunistike, komisija nalazi za shodno da u ovom izveštaju prikaže i analizira rad kandidatkinje, kako naučno-istraživački, tako i njeno angažovanje u nastavi tokom više od dve i po decenije rada na fakultetu.

Mariana Dan (rođena u Bukureštu 2. juna 1955), završila je osnovnu školu i gimnaziju u rodnom mestu. Upisala se na Filološki fakultet Univerziteta u Bukureštu i diplomirala 1978. godine sa prosečnom ocenom 9,74. Iste godine, po završetku studija, kandidatkinja se preselila u Srbiju i dobila srpsko državljanstvo. Sledeće godine kandidatkinja je (nakon što je odlično ovladala srpskim jezikom) upisala poslediplomske studije na Filološkom fakultetu u Beogradu, smer Nauka o književnosti – rumunska književnost. Položivši sve predviđene ispite sa ocenom 10, juna 1985. godine odbranila je magistarski rad iz rumunske književnosti pod naslovom **Čezar Petresku kao romansijer**, čime je stekla titulu magistra književnih nauka (mentor je bio prof. dr Radu Flora, a članovi komisije prof. dr Ivan Dimić i prof. dr Momčilo Savić). Kandidatkinja je odbranila doktorsku disertaciju pod naslovom **Fantastika u rumunskoj književnosti** 1992. godine, pred komisijom u sastavu: prof. dr Momčilo Savić, prof. dr Ivan Dimić i prof. dr Nada Milošević-Đorđević. Već sledeće 1993. godine dr Mariana Dan stekla je zvanje docenta. U međuvremenu je objavila pet knjiga i izabrana je u zvanje vanrednog profesora prvi put 1998. godine, i ponovo u isto zvanje 2003. godine. Od 1993, koleginica Dan je koordinator Grupe za rumunski jezik i književnost Filološkog fakulteta u Beogradu.

Mariana Dan je radila od 1. oktobra 1981. godine kao asistent-pripravnik, a od 1986. godine kao asistent za rumunsku književnost pri Katedri za rumunski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Od 1988. godine zasnovala je radni

odnos kao asistent na Filološkom fakultetu u Beogradu. Kandidatkinja je svojim predavanjima i vežbama pokrivala širok krug nastavno-naučnih oblasti: mit i književnost, savremena rumunska književnost, rumunska književna kritika i hermeneutika književnosti, rumunska civilizacija, književnost rumunske manjine i dijaspore, imagološki pristup rumunskoj književnosti, rumunska narodna, klerikalna i hrišćanska književnost, književnost prve i druge polovine devetnaestog veka, ćirilčna književnost, uvod u tehniku naučnog rada, kreativno pisanje, prevodilaštvo. U periodu 1993 - 2007, na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, bila je koordinator 13 predmeta. Danas drži predavanja iz 6 predmeta, kao i fakultativni kurs o Kreativnom pisanju i Tehnici prevođenja srpskih i rumunskih tekstova. Akreditovana je u Ministarstvu prosvete Srbije kao recenzent za analizu i ocenu ispunjenosti standarda za akreditaciju studijskih programa na Univerzitetu - naučna oblast: Rumunistika. Takođe, koordinator je za planove i programe, kao i za reforme na Grupi za rumunski jezik i književnost beogradskog Filološkog fakulteta. Zasluge kandidatkinje i njeno angažovanje na polju nastave treba obavezno posmatrati i u okvirima otežanih radnih uslova koje ona nastoji da popravi i premosti: doprinos Mariane Dan je ključni, s obzirom na minimalni obim nastavnog kadra koji ulaže veliki napor da ispuni zahtevan studijski program, koji pohađa i veliki broj studenata bez predznanja iz rumunskog jezika. Iz tih razloga dr Mariana Dan je inicirala (2003) nastavni metod koji bi se mogao nazvati *prožimanje predmeta*, koji podrazumeva tesnu saradnju postojećeg nastavnog kadra. Taj metod prikazala je u svom radu ***Filološke studije na manjim studijskim grupama (na primerima Grupe za rumunski jezik i književnost)*** u okviru međunarodnog naučnog skupa *Savremene tendencije u nastavi jezika i književnosti* Filološkog fakulteta u Beogradu, u saradnji sa Američkim savetom za međunarodno obrazovanje. Dr Mariana Dan počela je, takođe, tokom 2006. godine, da drži na Fakultetu kurs o kreativnom pisanju, predmet kojim odlično vlada, jer je i sama autor više objavljenih autorskih knjiga – kako u Srbiji, tako i u Rumuniji, a član je i Udruženja književnika Srbije, kao i Saveza pisaca Rumunije.

Dr Mariana Dan je mentor, predsednik ili član komisija na: diplomskim ispitima, ispitima trećeg stepena, izborima i reizborima, specijalističkim i stručnim ispitima i u komisijama za nostrifikovanje diploma, kao i predsednik komisije za ispite iz rumunskog jezika pri Ministarstvu spoljnih poslova. Bila je mentor u izradi više magistarskih, master i doktorskih radova i član komisije za odbranu više doktorskih, magistarskih i master radova. **Magistarski radovi:** Jelena Runić, *Atribut i relativne rečenice u rumunskom jeziku*, mentor, Filološki fakultet u Beogradu; Mirjana Ćorković, *Pogled na svet u romanima R.Flore*, mentor, Filološki fakultet u Beogradu; Minerva Trajlović-Kondan, *Funkcije gerunda u Rumunskom jeziku i mogućnosti njegove supstitucije u srpskom jeziku*, član komisije, Filološki fakultet u Beogradu; Virđinija Popović, *Naturalizam u rumunskoj književnosti do Prvog svetskog rata*, član komisije. **Doktorske disertacije:** Ileana Magda, *Književnost za decu i školsku omladinu na rumunskom jeziku u R. Srbiji*, mentor, Filološki fakultet u Beogradu; Jelena Runić, *Modeli generisanja prisvojnog člana u rumunskom jeziku: minimalistički pristup*, prijavljen – mentor, Filološki fakultet u Beogradu; Minerva Trajlović-Kondan, *Vorbirea românilor din Petrovasâla – perspectivă pragmatolingvistică*, član komisije, Filozofski fakultet u Novom Sadu; Romanca Maran, *Rumunski govori oltenskog porekla u jugoslovenskom Banatu*, član komisije, Filološki fakultet u Beogradu;. **Master studije** (mentor): Simona Lazarjan, *Lumea ca spectacol în opera lui Ion Creangă* (rad odbranjen 2009), Filološki fakultet u Beogradu; Marina Kolesar, *Motive lirice la Ana Blandiana* (rad odbranjen 2009), Filološki fakultet u Beogradu. Trenutno je mentor pri

izradi doktorske disertacije mr Mirjane Ćorković, a drži i predavanja za master i doktorske studije.

Dugogodišnji je organizator stručnog usavršavanja beogradskih studenata u Rumuniji (stipendije). Osim letnjih kurseva, na osnovu njenog zalaganja, studenti Grupe za rumunski jezik i književnost dobili su stipendije u Temišvaru, Bukureštu, Aradu i Kalarašiju. Takođe, na osnovu njenih preporuka, neki studenti su otišli na usavršavanje u inostranstvo. S obzirom na njene kvalifikacije i na činjenicu da su ocene studenata Grupe za rumunski jezik i književnost Filološkog fakulteta u Beogradu, prilikom testiranja na letnjim kursovima u Rumuniji, među najvišima u svetu, prof. dr Mariana Dan pozvana je da održi predavanja na letnjim kursovima za strane studente u organizaciji Univerziteta u Konstanci 1998. i Univerziteta u Bukureštu (u Sinaji/Rumunija 2004. i 2008). Saradnja sa drugim institucijama se ogleda i u naučnim projektima. Projekti - u inostranstvu: 1) Academic Studies of Romanian in Serbia – A Historical Survey, u okviru međunarodnog projekta: Romanian Studies around the World - grant nr. A905/2007, tom II, posvećen stvaranju međunarodne mreže stručnjaka u oblasti Rumunistike. Projekat finansira Nacionalno veće za akademska istraživanja Rumunije, Ministarstvo Prosvete Rumunije, Filološki fakultet Ovidius Univerziteta u Konstanci, reg. Br. 8848/22.09.2008- V. u Bibliografiji), 2) *Prin culturi regionale spre identitate europeană/Od regionalnih kultura do evropskog identiteta* – u saradnji sa Univerzitetom iz Ljubljane i Univerzitetom iz Novog Sada. Koordinator: Inspectoratul școlar Călărași, Rumunija, 3) *Referințe literare despre Constantin Brâncuși* (u okviru velikog projekta *Constantin Brâncuși*). Koordinator: Institutul de istoria și teoria artei – Rumunska akademija, Bukurest, Rumunija, 4) *Dicționarul general al literaturii române de la origini până în prezent*. Koordinator: Institutul de istorie și teorie literară „George Călinescu”, Bukurest, Rumunija, 5) Učešće na projektima Evropskog centra za proučavanje etničkih pitanja i socijalne komunikacije Rumunske akademije (C.E.S.P.E. – C.S). Projekti - domaći: ***Enciklopedija srpskog naroda***, Zavod za udžbenike, Beograd, 2008, Koordinator: Zavod za udžbenike, Beograd (odrednice vezane za rumunsku manjinsku književnost u Srbiji i srbista u Rumuniji) – v. Bibliografiju. Trenutno radi na odrednicama za enciklopediju Matice srpske. Od 1998. koleginica Dan je saopštila brojne radove na međunarodnim skupovima (u Srbiji, a naročito u inostranstvu), čiji je spisak dat na kraju, kao prilog ovom izveštaju.

Smatramo da je veoma važno da naglasimo da koleginica M. Dan ima veoma značajnu vannastavnu aktivnost. Počevši od 1988. radi u novosadskoj podružnici Društva za rumunski jezik, čiji je član i drži povremeno predavanja na različitim sastancima i skupovima. Učestvovala je u radu na usaglašavanju društveno-političke terminologije na srpskom i rumunskom jeziku. Takođe je član: *Udruženja književnika Srbije* (od 1997), *Saveza pisaca Rumunije* (od 2007), *Srpskog književnog društva* (od 2009), Međunarodnog odbora *Udruženja književnika Srbije* (od 1997), potpredsednik i član Srpsko-rumunskog društva za kulturu: *Srpsko-rumunsko bratstvo* (od 1995.do danas), član Izdavačkog odbora časopisa za kulturu i književnost rumunske manjine u Srbiji, *Lumina*, ECEISC (European Centre for Ethnic Issues and Social Communication), pri Rumunskoj akademiji (od 1996 do danas), *Komisije za balkansku integraciju* (od 2005. do danas). Kandidatkinja je organizator saradnje sa institucijama rumunske manjine iz Vojvodine, kao i organizator međunarodnog naučno-stručnog skupa: *Politika susedstva i novi evropski duh*, u saradnji sa Filološkim fakultetom u Krajevi, NIK „Libertatea“ iz Pančeva i Filozofskog fakulteta u Novom Sadu (12-13. decembar 2008). Zahvaljujući njenom ličnom angažovanju potpisani su ugovori između Univerziteta u Beogradu i Univerziteta u Bukureštu, kao i Zapadnog univerziteta u

Temišvaru (2009). Jedan je od inicijatora za dodelu počasne titule *doctor honoris causa* rumunskom akademiku, Euđenu Simionu, na beogradskom Univerzitetu (2006). Organizator je gostovanja više profesora i pisaca iz Rumunije na Grupi za rumunski Filološkog fakulteta u Beogradu. Organizovala je u saradnji sa Rumunskom akademijom i Narodnim muzejom Srbije izložbu fotografija radova rumunskog vajara Kostantina Brankušija.

Kako se vidi iz priloženog materijala, dr Mariana Dan je objavila petnaest knjiga i veliki broj stručnih i naučnih radova, od kojih naročito članci objavljeni u inostranstvu značajno utiču na razvoj naučne misli i predstavljaju nezaobilaznu referencu u oblasti rumunske književnosti. Za svoje zasluge u razvoju rumunistike dobitnik je značajnih nagrada i priznanja od kojih možemo pomenuti odlikovanje *Mihaj Eminesku*, koje joj je dodelio predsednik Rumunije, dekretom br. 439/6 novembra meseca 2000. godine (www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=25388). Druge nagrade i priznanja su: Posebna diploma za specijalne usluge *Libertatea*, sa plaketom, Pančevo 1997; Plaketa *Nichita Stănescu* za širenje rumunske kulture u inostranstvu, Ploiești, Rumunija 1999; Diploma *Nichita Stănescu*, sa plaketom, Ploiești, Rumunija, 2004; Diploma za učestvovanje na Simpozijumu *Ion Barbu/Dan Barbilian*, Calarasi, Rumunija, 2005; Plaketa *Marin Sorescu*, za doprinos u širenju rumunske kulture u inostranstvu, Craiova, Rumunija, 2006; Počasni član, *Honoris Causa*, književnog kružoka *Lumina*.

Dr M. Dan izvanredno vlada stranim jezicima: rumunski jezik joj je maternji, a tečno govori i piše na srpskom, francuskom i engleskom jeziku (o čemu svedoče diplome Ujedinjenih nacija - Njujork, maj 2000. i januar 2001). Studirala je takođe hindu, ruski i nemački. Sudski je tumač i simultani prevodilac za rumunski jezik. Prevodila je simultano u okviru pozorišnih predstava za BITEF i BELEF.

Svodeći ocenu o priloženom spisku radova, komisija se uverila da je recepcija radova kandidatkinje bila izuzetna, ne samo u našoj, već i u međunarodnoj sredini. Skrećemo pažnju naročito na *Referentnu literaturu napisanu o radovima kandidatkinje od 1997. (kada je dr M. Dan objavila pet knjiga), do danas* (čiji je spisak dat na kraju kao prilog ovom izveštaju). Treba odmah skrenuti pažnju na činjenicu da mnogi od radova M. Dan predstavljaju pionirski pokušaj da se određeno područje rumunske književnosti analizira iz sasvim novog ugla. Na primer, kada je reč o monografiji *Fantastika u Rumunskoj književnosti* (u izdanju SANU), poznati rumunski kritičar koji potpisuje pogovor, Akad. E Simion konstatuje da je M. Dan uspela da dokaže, suprotno dotadašnjem mišljenju, da u rumunskoj književnosti postoji fantastični diskurs. Knjiga *Univerzalna duša nema domovinu* (napisana u okviru međunarodnog projekta sa ECEISC (European Centre for Ethnic Issues and Social Communication) predstavlja prvu monografiju pesništva na rumunskom jeziku iz Vojvodine.

Prof. dr Mariana Dan objavila je 2004. monografiju *Razvoj rumunske književnosti od prvih pisanih spomenika do postmodernizma*, koja je prikazana u dva časopisa u inostranstvu, koji izlaze pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije i u dva časopisa u Srbiji (*Lumina* i *Gradina*). Nastavljajući opštu teoretsku raspravu o značenju i značaju pisanja istorije književnosti jednog naroda, Mariana Dan sastavlja književno-istoriografsku knjigu na srpskom jeziku, sa primerima na rumunskom jeziku, koji su, inače, u svom izvornom obliku, teško dostupni savremenom čitaocu. Pisci iz Rumunije, iz rumunske manjine i dijaspore nisu nikad pre bili prikazani zajedno i analizirani u okviru specifičnog modela stvaranja definisanog kao „orfički“. Iz svojih razmatranja dr Marijana Dan namerno izostavlja tekstove čija se «estetska intencionalnost prepliće sa vanknjiževnim područjima». Predstavljajući književnost 19.

i 20. veka, ona, pre svega, ističe delo Jona Helijadea Raduleskua, komparirajući ga sa doprinosom Vuka Stefanovića Karadžića srpskoj kulturi, na poljima prevodjenja, filologije, reforme gramatike i alfabeta. Nacionalno-romantičarska književnost, oličena u delu Mihaila Kogalniceanua, detaljno je analizirana i kroz radove autora okupljenih oko časopisa *Književna Dakija*, a zlatni period rumunske književnosti, s kraja 19. veka, kroz stvaralaštvo Emineskua, Kreange, Karađalea, Slavića. Istorijski pregled rumunske književnosti Marijane Dan povremeno se približava udžbeničkoj literaturi, što nikako nije njegov nedostatak. On je koncizna studija o razvoju rumunskog proznog, poetskog, teatarskog stvaralaštva, utoliko značajnija što na oko 400 strana uspeva da sažme saznanja o svim književnim pravcima i njihovim najznačajnijim predstavnicima, dajući nenametljivo, ali sigurno nove sudove o paralelama između rumunske, francuske i ruske književnosti, kao i o rumunskim piscima iz Vojvodine; o estetici tekstova erdeljskih prozaista; o sukobu klasika (semanatorista i poporanista) i modernista (parnasovaca i simbolista); o rađanju istorijskog romana; o deskriptivnosti i dijalektološkom bogatstvu jezika Mihaila Sadoveanua; o uzletu rumunske nauke i kulture u periodu između dva svetska rata; o najmodernijim formulama i modalitetima ostvarivanim i podsticanim delima Elijadea, Siorana, Vintila-Horije; o kompleksnosti ekspresionističkog izraza; ali i potom o takozvanoj sindikalnoj književnosti i nasilnom gušenju moderne poetike; kao i o našim savremeniciima koji se teško mogu uvrstiti u određenu estetsku orijentaciju. Knjiga Marijane Dan je svojevrsni pionirski poduhvat, jer je istovremeno naučna studija, sa detaljno predloženim biobibliografijama rumunskih pisaca, i jedinstven pregledan antologijski uvid u rumunsku književnost. To je i razlog što se koristi i kao udžbenik za studente rumunistike na filološkim i filozofskim fakultetima u Srbiji i bivšim jugoslovenskim republikama, istovremeno dobijajući pozitivne ocene u prikazima koji izlaze u uglednoj rumunskoj i srpskoj naučnoj periodici. Dr Romanta Jovanović u tekstu *Kontribucija u poznavanju rumunskog književnog fenomena* naglašava da ova knjiga promovise rumunsku književnost u Srbiji, idući na „sam tekst, a ne na puke spekulacije“, obuhvatajući pisce najrazličitijih estetskih, ideoloških i filozofskih orijentacija, autore iz rumunske dijaspore (Elijade, Sioran, P. Istrati, Eugen Jonesko i Tristan Tzara), kao i rumunske manjine u Vojvodini. Cornelia Maria Savu u tekstu *(Balade) Manole i Miorița u Beogradu* (*Cultura*, gl. ured. akad. A. Buzura, časopis pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije) podvlači značaj recepcije rumunske kulture u međunarodnom akademskom krugu i originalnost tumačenja Marijane Dan, slikovito se izrazivši da ova knjiga nije "antikvarnica", jer obuhvata i pisce koji su još živi, afirmisani u Rumuniji, a svet za njih ne zna, ili zna delimično i maglovito, a istaknute vrednosti nisu rezultat subjektivnog, već objektivnog, naučno verifikovanog zaključivanja. Dr Sorin Danciu se u svom prikazu *Jedna korisna knjiga* (*Câmpia*, časopis pod pokroviteljstvom Min. kulture Rumunije) seća retkih proučavalaca rumunske književnosti (Leposava Pavlović, Adam Puslojić, Milan Nenadić, Ileana Ursu, Slavko Almažan) podvlačeći više puta da su oni prikazivali samo fragmente rumunske književnosti, ali da njenu celovitu sliku pruža tek ovom knjigom Marijana Dan. U pojedinim prikazima, poput onog dr Dušice Ristin, naglašena je upotrebljivost ove knjige „za obogaćivanje aktivnog vokabulara, aktualizaciju naučenih gramatičkih struktura, i poboljšanje procesa komunikacije na rumunskom jeziku, nezavisno od situacije, prirode i cilja“. Knjigu prati bogat bibliografski pregled relevantne literature na rumunskom i srpskom jeziku.

Smatramo od posebnog značaja činjenicu da je kandidatkinja napravila (posle reizbora u zvanje vanrednog profesora 2003.god) značajno otkriće na polju književnosti: ona sada piše o neoavangardnom pokretu *klokotrizam*, koji, pored *signalizma*, predstavlja novinu za savremenu književnost, a koju niko do sada nije

proučio. Znamo iz njenih prošlih radova (v. navedenu bibliografiju) da se ona odavno zanima za avangardu i modernizam. Kandidatkinja sad ne samo što ističe da su u *klokotrizmu* učestvovali poznati pisci i umetnici svetskog renomea (kao što su Alan Ginsberg, Mark Strand, Hans Magnus Encnesberger, Žerom Rotenberg i drugi), već uočava činjenicu da klokotrizam predstavlja veoma značajan trenutak u književnoj saradnji između Srbije i Rumunije, s obzirom na to da većinu učesnika čine poznati pisci iz obeju zemalja. Stoga nije ni čudo što su njeni tekstovi o klokotrizmu bili prihvaćeni i u najznačajnijim književno-kritičkim časopisima u Rumuniji; takođe, kandidatkinja je prezentovala na engleskom jeziku više radova u okviru značajnih međunarodnih simpozijuma. U okviru *Enciklopedije srpskog naroda*, napisala je odrednice ne samo za rumunske pisce iz Vojvodine i značajne slaviste iz Rumunije, već i one o *klokotrizmu*.

Monografska studija koju je Mariana Dan objavila u časopisu Rumunske Akademije, *Caiete Critice*, ***Clocotrismul și mina de aur sârbo-română*** (obima 3 tabaka), baveći se svestranom analizom *klokotrizma*, predstavlja apsolutnu novinu u okviru obe zemlje. Sam časopis *Caiete Critice*, u kome je tekst objavljen, najznačajniji je rumunski časopis za književnu kritiku, a sastav izdavačkog kolegijuma je međunarodnog karaktera. Tematski broj ovog časopisa (u izdanju Rumunske akademije) ilustrovan je originalnim materijalima i rukopisima rumunskih i jugoslovenskih pisaca, koje je autorka dobila iz arhiva samih *klokotrista* i koji su ovde prvi put objavljeni. Studija M. Dan otkriva prvi put činjenicu da su rumunski umetnici učestvovali u raznim klokotrističkim „situacijama” u Beogradu i da su nam ostavili značajne rukopise i crteže. Ovaj rad je utoliko vredniji što kandidatkinja s lakoćom prelazi sa teorijskog na praktični nivo kritičkog diskursa, jer je i sama svedok i učesnik *klokotrizma*. Stoga je ova studija veoma značajna za istoriju književnosti.

Studija ***Clocotrismul*** je uključena u poglavlje Književni pokreti časopisa *Convorbiri Literare* i sadrži tri dela, objavljena u 3 različita broja znamenitog časopisa (sa slikom autorke na naslovnoj strani), koji su osnovali veliki rumunski klasici 1867. Studija objašnjava poetiku *klokotrizma*, detektuje podjednako srpske i rumunske korene tog pokreta, ukazuje na njegove modele i tehniku stvaranja, pravi simboličku analizu da bi konačno raspravljala u kojoj meri taj pokret utiče na individualno stvaranje pojedinih autora i obrnuto. Kandidatkinja otkriva da se u *klokotrizmu* ne radi o jednoj izvedenoj, površnoj zajedničkoj srpsko-rumunskoj poetici, već o pravom prožimanju dveju kultura. Značaj ove studije je i u tome što autorka u *klokotrizmu* ne vidi (kao drugi autori) samo puki, bezlični neoavangardni pokret začinjjen nadrealističkim momentima, već detektuje početak postmodernizma u obe zemlje.

Tekstom napisanim na engleskom pod naslovom ***Klokotrism and the Romanian Contemporary Poets - A Model of Cross Cultural Interference of Artistic Values***, kandidatkinja pokušava da široj međunarodnoj javnosti ukaže na doprinos Istočne Evrope svetskoj kulturi, na primerima saradnje srpskih i rumunskih pesnika, pripadnika pokreta *klokotrizma*. Analizirajući odnos između pesnika dve zemlje, kandidatkinja ukazuje da umetničke vrednosti treba razmotriti ne samo u njihovom istorijskom (dijahronom) kontekstu, već u okviru sinhronijskih aksioloških koordinata. Analizom *klokotrizma*, autorka razotkriva jedan model u kulturi, koji se definiše kao reprezentativan za ovaj evropski region. Ovaj rad takođe ističe izuzetan značaj *klokotrizma* u pogledu kulturne saradnje dveju zemalja, Srbije i Rumunije, kao primer uspešne kulturne saradnje na Balkanu.

Dalje, brojni predgovori, pogovori i studije dr M. Dan iz ovog perioda, analizirajući posebno književno stvaralaštvo određenih autora koji su bili u vezi s

klokotrizmom (na primer: Nikita Stanesku, Adam Puslojić, Joan Flora), produbljuju značaj njihovog dela, čiji se slojeviti pesnički diskurs otkriva sad iz mnogo šire i značajnije perspektive.

U studiji *Licem u lice*, kandidatkinja razmatra originalnu *ars poetica* Nikite Staneskua, prelazeći sa analize njegovih pesama na filozofske tekstove. U žiži pažnje je definisanje njegovog stvaralačkog metoda zasnovanog na vrsti sinhronizacije poetskog čina (pisanje pesme) sa brzinom pesničke vizije, na *hvatanju* i trenutnom *prizemljavanju* svog otkrovenja u *klopkama reči*. S obzirom da reči omogućavaju 'orfejski' jezik pesnika koji prolazi kroz razna stanja materije (npr. kroz tišinu, pesak, sagorevanje, pogled, kamenje, drveće, konje, ljude, andjele itd.), obične reči se pretvaraju u *nereči* jer opovrgavaju sopstveni značaj i prvobitni smisao postojanja **u** svetu i **za** svet. *Nereči* o kojima Stanesku piše su, u stvari, jedinstveni raspored reči u okviru jedinstvene vizije i jedino *nereči* mogu da dokuče čoveku te oblike stvarnosti, nedokučive inače zbog ograničenosti ili odsustva instrumenata naše percepcije sveta.

Studija *Adam Puslojici, vāzut ŝi revāzut* predstavlja predgovor za knjigu Adama Puslojića *Hai sa vorbim*, koja će tek biti objavljena, ali tekst od 16 šlajfni, bio je objavljen, u donekle izmenjenom obliku, pod naslovom *Poezia lui Adam Puslojić*, u književnom časopisu *Poesis* (pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije), jednom od vodećih književnih časopisa u Rumuniji, koji organizuje dodelu književnih nagrada i festival. Studija predstavlja celokupan uvid u pesničko stvaranje srpskog pesnika, Adama Puslojića, na rumunskom. Studija predstavlja novinu i za srpsku i za rumunsku kulturu, s obzirom na to da je delo Puslojića uglavnom predmet analize na srpskom i odnosi se na pesništvo na srpskom. Kandidatkinja je objavila više predgovora koji prate stihove Puslojića na rumunskom. U ovom radu, kandidat razotkriva pesnički mozaik u čijem se centru nalaze razne balkanske mitske figure, kao i mitološki živi ljudi, projektovani na zajedničku srpsko-rumunsku pozadinu pagansko-hrišćanskog porekla. Mariana Dan je takodje napisala *Predgovor* za knjigu Adama Puslojića *Trimitor la vise* (neprevodivo, možda *Kuvar snova*), objavljenu u Rumuniji, u kojoj sam njen kritički pristup, prati poetiku pesnika. Predgovor, sačinjen od jedne velike rečenice, lišene velikih slova, parafrizira imanentnost poezije i diskursa otvorenog tipa, u kome su znamenite ličnosti i obični ljudi (malim slovima takodje) jednaki pred životom, istorijom, sudbinom i za stolom, vizija koja je inače imanentna za Puslojićev pesnički iskaz na rumunskom jeziku.

Tu treba napomenuti i studije kandidatkinje o poznatom rumunskom književnom kritičaru, Euđenu Simionu. Rad *Timpul criticii, timpul trăirii* nastoji da, u konačnoj analizi, ukaže na zanimljivost Simionove vizije vezane za značajnu ulogu empirijskog ili biografskog ega u okviru književnog dela, što se u daljoj analizi predstavlja kao zajednički imenitelj kako srpskog, tako i rumunskog pesništva u ovom geografskom regionu. M. Dan ukazuje na mogućnost da su koreni takvog stava kod Srba i kod Rumuna podjednako socio-političke i mitske prirode (mit o žrtvovanju prilikom stvaranja: *Zidanje Skadra* kod Srba i *Meșterul Manole*, isti motiv, kod Rumuna), što predstavlja veoma zanimljiv rezultat proučavanja poetike balkanskog regiona. U svojim studijama o E. Simionu, kao i u studijama o *klokotrizmu*, kandidatkinja sada pravi paralelu između stvaralaoca balkanskog regiona, opterećenog svojim fizičkim postojanjem i poznatog francuskog *telkelizma* (*Tel Quel*), čiji predstavnici zapravo poništavaju značaj autora kao biografsku, empirijsku ličnost.

Drugo, isto tako značajno polje istraživanja kandidatkinje odnosi se na rumunsku književnost XX veka. Kandidatkinja uočava značajno obeležje rumunske književnosti i umetnosti ovog perioda, koje definiše kao *gnoseološko*, i dovodi ih u vezu sa specifičnošću određenog *Weltanschauung*-a, koji se, na polju književnosti, ispoljava podjednako u delima rumunskih pisaca svetskog renomea iz dijaspore, kao i u delima velikih rumunskih pisaca, pripadnika međuratnog perioda, koji su ostali u Rumuniji, te su manje poznati u svetu zbog toga što su pisali na rumunskom jeziku. Kandidatkinja objavljuje, posle izbora u zvanje vanrednog profesora, značajne studije o Emilu Čoranu, Euđenu Joneskuu i Mirči Elijadeu: *Mirča Elijade - Istorija i metaistorijsko značenje postojanja*, zatim *Predgovor* u: Mirca Elijade: *Tajna doktora Honigbergera i druge novele* kao i *Mircea Eliade and the Issues of the Sacred*. U studiji *Mirča Elijade: Istorija i metaistorijsko značenje postojanja*, dr M. Dan analizira, u skladu sa teorijom M. Elijade, logičke sisteme i teorije, koji, ukoliko čak daju odgovor na ciljno, postavljeno pitanje, nisu u mogućnosti da rasvetljavaju ontološka pitanja, koja su neiscrpna. Autorka uočava činjenicu da druga vrsta logike, koja bi se mogla nazvati mitskom, simboličkom, umetničkom, ili religioznom, pruža otvorene, višestruke modele za tumačenje sveta, oko kojih gravitira *metaznačaj*, to jest metaistorijsko, atemporalno značenje koje čoveku omogućava da sebi objasni činjenice koje, u istorijskim, a i u terminima naučne logike, deluju apsurdno i besmisleno. Termin *profano* i *sakralno* preispituju, dakle, ovde *naučnu*, odnosno *umetničku* logiku i upotrebljeni su podjednako u cilju objašnjavanja sveta. Prateći razvoj misli Mirče Elijadea, u radu *Mircea Eliade and the Issues of the Sacred*, objavljen u zborniku radova sa međunarodnog simpozijuma ELLSII75 Proceedings, kandidatkinja analizira opoziciju između *sakralnog* i *profanog* vida realnosti kao naučnu predrasudu, nametnutu zapadnjačkim pogledom na svet, opsednutim istorijom i determinističkom logikom, kao i dualizmom. Razotkrivajući mrežu raznovrsnih odnosa između dva analizirana pojma, kao i urođene modele ljudskog ponašanja, rad se bavi mogućnošću prihvatanja drugačijeg *Weltanschauung*-a. Prisutne u različitim domenima ljudske aktivnosti, od verovanja do umetnosti, sakralne i profane dimenzije percepcije se definišu kao arhetipske i postoje van određenog vremena i prostora, u različitim oblicima. Kandidatkinja analizira Elijadeov naučni i beletristički napor da razotkrije modele sakralnog u okviru današnjih „laičkih mitova”, što predstavlja kod njega svojevrsni metod namenjen prevazilaženju „terora istorije” i pronalaženju višeg značaja postojanja. Smatramo izuzetno značajnom i činjenicu da je kandidatkinja prevela prvi put kod nas beletristiku Mirče Elijadea (izd. SKZ, odnosno Paidea) dve antologije kratkih priča i mikro romana koje je M. Elijade napisao na maternjem jeziku.

Rumunska književnost, posmatrana iz gnoseološke perspektive, a naročito pod uticajem M. Emineskua, M. Elijadea E. Siorana, L. Blage, N. Staneskua, a i balade *Miorița*, predstavlja osnovu za studiju *An Encounter with the Shadow*. Ovde dr M. Dan identifikuje model koji bi se mogao nazvati „evolucijom junaka” (istovetan u mitskoj i laičkoj literaturi), a koji se podjednako ispoljava u religijskim i mitološkim slučajevima, u bajkama, u policijskim romanima, kao i u delima u kojima je glavna tema takozvani *self-made man*. Pojam „senka” koji kandidatkinja uvodi kao predmet analize, odnosi se na prepreku s kojom glavni lik mora da se susretne tokom svoje evolucije, a koju mora da prevaziđe. Ova studija, ilustrovana modelima iz rumunske književnosti, otvara i pitanje fiksiranja ljudskih gestova putem simboličkih modela, koje književnost i dalje čuva u okviru raznovrsnih savremenih ostvarenja.

S obzirom da se u okviru zvanja na Fakultetu M. Dan bavi ne samo proučavanjem rumunske književnosti, već i rumunskog jezika, značajna je činjenica da je ona sastavila rumunski deo rečnika *Poliglota*, koji omogućava upoređivanje

najfrekventnijih reči korišćenih u svim jezicima. O svrsishodnosti takvog rečnika i o značaju prisustva rumunskog jezika, a naročito paralelno sa arumunskim dijalektom, grčkim i srpskim jezikom, prikaz objavljen u značajnom časopisu u Rumuniji napisao je prof. univ. dr Ion Coja, istaknuti rumunski lingvista.

KRATAK OPIS OBJAVLJENIH RADOVA OD POSLEDNJEG REIZBORA (2008-2010):

Od 2008. god, kada je ponovo izabrana u zvanje vanrednog profesora, koleginica Mariana Dan je objavila jednu monografiju (u dve verzije, koje nisu istovetne) i veliki broj radova u istaknutim časopisima, kako u Srbiji tako i u inostranstvu.

Sada se njena interesovanja okreću ka detektovanju kanona prisutnih u književnoj istoriji i kritici i naporu da sagledava književnost XX veka iz nove perspektive. U tom smislu, radovi *Paradigma avangardei și contribuții românești la clocotrism* (5) i *Avangarda sârbească: între istorie și paradigmă* (12), sa jedne strane proširuju pojam „paradigme avangarde”, kako na srpski tako i na rumunski postmodernizam, a sa druge ukazuju na današnju potrebu sinhronizacije književno-istorijskih činjenica sa imanentnom logikom i poetikom književnog dela. U tom smislu, u radu (12), M. Dan ističe značaj istraživanja srpskog književnog kritičara G. Tešića, kao i vrednost „otkrovenja” poetike modernizma u srpskoj književnosti, koje mu je omogućio Vasko Popa.

U studiji *Biografie și creație în clocotrism* autorka ukazuje, u prvom redu na primerima iz klocotrizma, na neobilazan značaj autora u umetničkom delu, jer, budući da je autor biografski prisutan u vremenu i prostoru, njegovo delo nosi (sa ili bez njegove volje) određeni identitet i vezan je za određeni pogled na svet i poetiku.

Studija *Deconstrucția canonului literar în critica actuala română și sârbă* predstavlja paralelu između današnjih postupaka književne kritike u Srbiji i u Rumuniji i uočava potrebu revidiranja starijih književnih kanona, ali se, isto tako, suprotstavlja tendenciji današnje rumunske književne kritike koja, opovrgavši kriterijume vrednovanja književnosti iz prošlosti, ne nudi prihvatljiv aksiološki sistem: teorijsko-književni modeli, nastali na zapadu se ne mogu „uvoziti“ i primeniti kao takvi u drugom podneblju. Rad proučava takođe i pitanje ispravnosti vrednosnog suda, koji se vrši unutar određenih kanona prisutnih kako u okviru književne kritike, tako i u istoriji književnosti.

U naporu revidiranja dela iz XX veka, kandidatkinja nudi (u studiji *Centre and Periphery with Mircea Eliade and Emil Cioran*) novu interpretaciju Sioranovog pogleda na svet i razotkriva činjenicu da ta dva predstavnika rumunske dijaspor (Eliade i Sioran), koji su često suprotstavljeni, imaju, u suštini, veoma sličnu *Weltanschauung*, zasnovanu na organicističkoj filozofiji, nasleđenoj, još za vreme studija u Rumuniji, od zajedničkog profesora, Nae Joneskua.

Veći broj istraživanja Mariane Dan je, u ovom periodu, omeđen proučavanjem veze između književnog dela i identiteta pisca. Pogovor (*Mentalitate și destin*) koji piše za roman rumunske vojvođanske spisateljice Mărioare Stojanović, *Veronica*, predstavlja identitet i mentalitet kao ključne faktore u evoluciji junaka. Na taj način, stari motiv uslovljenosti ljudske sudbine socijalnim faktorima se sad javlja u novom, postmodernom kodu i strukturi dela, pošto je, pak, prerađen iz identitarne perspektive.

Monografska studija *Identitet: mit i/ili stvarnost* podeljena je u tri poglavlja. Pojam identiteta se ovde proučava kako u okviru veze između spoljašnjih činioaca i književnog dela, tako i u kontekstu imanentne logike književnog diskursa. M. Dan ukazuje na činjenicu da se uglavnom neodređeni identitet autora pripadnika rumunske manjine često negativno reflektuje na doslednost u okviru imanentne logike dela.

U radu *Stvarnost kao „živa priča“ i identitet kao borba za smisao* kandidatkinja, osvrnuvši se na sam mehanizam stvaranja identiteta, dovodi kulturno sećanje i identitet u vezu sa „prirodnim pamćenjem“ i mitizacijom istorije. Uprkos objektivnim dostignućima današnje nauke, čovek ne doživljava vreme i prostor kao homogene, već kao heterogene koordinate, u okviru kojih su određeni događaji važniji od drugih, jer se vezuju za subjektivna lična iskustva i za smisao postojanja (nasleđenog iz kulturnog sećanja zajednice), a koji čine njegov identitet.

Odnos pisca prema kulturnom pamćenju predstavlja predmet rada *Kultura manjina i pitanje identiteta u književnosti (rumunska književnost u srpskom kontekstu)*. Ovde M. Dan proučava položaj pisca pripadnika rumunske manjine u odnosu na dve „hegemonske“ književnosti: s jedne strane se nalazi jugoslovenska/srpska književnost, dok sa druge strane rumunska književnost iz Rumunije. U okviru dijahronijskog postupka, autorka ukazuje na značajne promene koje su se dogodile u rumunskoj manjinskoj književnosti (a i u srpskoj) po pitanju imagološkog odnosa „centar-periferija“, naročito krajem prošlog veka.

U radu *Slavko Almažan i pitanje recepcije književnosti „onog drugog“*, analizom „slučaja“ značajnog pisca iz Vojvodine, S. Almažana, kandidatkinja ocrtava vrstu paradigme po pitanju prihvatanja književnosti „onog drugog“, ne samo u Srbiji, već i u Rumuniji. Rad je praćen prilogom u kome se navode podaci vezani za oskudnost prevoda ovog značajnog pisca na srpski, kao i listu dela koje je pisac preveo sa srpskog na rumunski. Rad ističe slabu medijatizaciju i recepciju značajnih pisaca u balkanskom regionu uopšte, jer zemlje tog regiona, gajeći *a priori* loše mišljenje o sebi, okrenute su zapadnoj kulturi kao centralnoj i merodavnoj.

Nova monografija koleginice M. Dan, *Construcția și deconstrucția canonului identitar* [Konstrukcija i dekonstrukcija kanona identiteta], ima kao polaznu tačku književno-imagološka dela vojvođanskog pisca S. Almažana, koja autorka, međutim, tumači iz multidisciplinarne (sociološke, istorijske, antropološke i književno-teorijske) naučne perspektive. Zahvaljujući ovom postupku, koji se u načelu suprotstavlja tekstualističkom i strukturalističkom metodu, autorski identitet predstavlja „vezivno tkivo“ između takozvanih „spoljašnih“ i „unutrašnjih“ činioca književnog dela. Autorka definiše „unutarnji identitet“ autora/dela sagledavši unutarnju kreativnost koja, sama po sebi, predstavlja jedinstveno načelo u okviru kulturnog konteksta. Ovaj, u suštini antropološki pristup, koji polazi od samog čoveka/autora/dela je suprotstavljen filozofiji/filozofijama kulture koje autorka naziva „transcendentalnim“, jer nameću spolja (bez obzira da li koriste sakralni ili profani metadiskurs) kulturni i identitarni kanon. Analizirajući „unutarnji identitet“ raznih autora pripadnika rumunske manjine iz Vojvodine u relaciji sa „transcendentalnim identitetom“, koleginica Dan dekonstruiše, u dijahronijskoj perspektivi, identitarne kanone prisutne u XX veku, a koji su vezani za određeni „merodavni“/„centralni“/„jedinstveni“ metadiskurs. Na taj način, u okviru rumunske književne geografije, ona konstatuje prisustvo više tipova autorskih identiteta. Kriterijumi za tipologizaciju vezani su za promene ili odsustvo promena u relaciji koda (jezika) i mesta boravka samog autora (na primer, Vasko Popa i Florika Štefan ne napuštaju zemlju, ali napuštaju rumunski jezik, Jon Miloš napušta zemlju, ali ne odustaje od rumunskog jezika, Joan Flora piše na rumunskom, ali se seli u Rumuniju, Slavko Almažan ne napušta ni zemlju ni jezik, ali ima slabu medijatizaciju i recepciju itd). Iz takve perspektive, Mariana Dan dolazi do paradoksalnog zaključka da, uprkos činjenici da je u postmodernom svetu sa teorijskog aspekta jedinstveni metadiskurs/mit neprihvatljiv i svaki autor može da gaji sopstvenu „istinitu priču“ u okviru „unutarnjeg identiteta“, u praksi postoji ipak globalistički metadiskurs koji se zasniva na pragmatizmu i na vrednostima udaljenim od sfere književnosti i kulture.

Prema tome, danas je „unutarnji identitet” ne samo manjinskog pisca, već i većinskog pisca, koji boravi u regionu bez ekonomskog uticaja, marginalizovan, jer se imagološki odnos „centar-periferija” preselio sa nacionalnog plana na globalni. S obzirom da se kulturni identitet nužno definiše u relaciji *prošlost-sadašnjost-budućnost*, pisci jugoistočnog regiona ne bi trebalo da dopuste da se njihov identitet razmatra samo u okvirima „muzejskih vrednosti” jezika i književnosti, da se identifikuju samo sa etnološko-folklornim aspektima kulture, već da stvaraju u *sadašnjosti* različita dela, koja će doprineti kulturnom identitetu i obogatiti književnu geografiju na određenom jeziku. Ključno pitanje književnosti ovog regiona nije jedinstvenost metadiskursa, već jedinstvenost jezika na kome različiti autori izražavaju različit individualni „unutarnji identitet”. Kandidatkinja završava knjigu sa naglaskom na pitanju medijalizacije i recepcije književnih dela i ukazuje na činjenicu da značajni pisci rumunske manjine nisu dovoljno poznati ni u Srbiji, ni u Rumuniji. U monografiji koja je objavljena u Rumuniji, autorka dodaje dva nova poglavlja, gde kritikuje redukcionistički pristup današnje rumunske kritike, koja, pod uticajem promene *Weltanschauung*-a nastalog 1989, umesto da revidira samo zastarele književne kanone, poništava skoro celu rumunsku književnost (uključujući XX vek) smatrajući je „iluzijom”. Čak i rumunski autori koji su omiljeni u Srbiji, na primer Nikita Stanesku, Marin Soresku itd, su marginalizovani, bez ikakvog aksiološkog temelja. U toj verziji monografije, autorka takođe uvodi iscrpnu analizu značajnog rumunskog pesnika iz Vojvodine, Joana Flore, dokazujući da je njegov diskurs, uprkos prividnom verizmu, prožet mitskom vizijom: Florino takozvano „činjenično stanje” je epifanično, predstavljajući u suštini otkrovenje *sakralnog* u *profanom* svetu. O kvalitetu ove monografije svedoči i činjenica da je ona objavljena kod istaknutog izdavača u Bukureštu, i to posle bodovanja od strane stručne komisije, to jest pobedila je na nacionalnom konkursu izdavačkih kuća - vidi:

<http://www.afcn.ro/uploads/finantari/proiecte-editoriale/Rezultatele%20sesiune%20de%20finantare%20pentru%20Carte%202010.pdf>

Tu treba takođe napomenuti i činjenicu da M. Dan piše i originalna, autorska dela, koja su uvrštena u razne istorije književnosti i antologije i praćena su pozitivnim književnim kritikama.

ZAKLJUČAK:

Na osnovu uvida u nastavni i naučni rad dr Mariane Dan stiće se utisak da je pred nama izuzetan naučnik evropskog formata, ličnost koja shvata svu težinu misije univerzitetskog profesora. Dr Mariana Dan je objavila brojne studije koje predstavljaju fundamentalna otkrića iz oblasti istorije rumunske književnosti, savremene srpske i rumunske književnosti, srpsko-rumunskih veza i imagologije. Rezultate svojih naučnih istraživanja kandidatkinja objavljuje u monografijama i u vodećim naučnim časopisima u zemlji i u inostranstvu. Učestvuje na brojnim značajnim naučnim simpozijumima, u zemlji i inostranstvu. Drži predavanja na letnjim kursevima za strance u Rumuniji. Njena autorska dela su objavljivana na više jezika, prisutna su u antologijama, a uvrštena su i u brojnim istorijama književnosti. Učestvuje uspešno u naučnim projektima, u zemlji i inostranstvu. Trud koji je ulagala više decenija u razvoj Grupe za rumunski jezik i književnost se ogleda u današnjoj naučno-nastavnoj i kadrovskoj strukturi te grupe, koja više nije „mala grupa”. Nema sumnje da je reč o požrtvovanom profesoru, ali isto tako i o naučniku koji na najbolji način prezentuje Beogradski Univerzitet van granica naše zemlje.

Dr Mariana Dan je objavila petnaest knjiga i veliki broj stručnih i naučnih radova, a studije objavljene u inostranstvu značajno utiču na razvoj naučne misli, predstavljaju nezaobilaznu referencu u oblasti nauke o rumunskoj književnosti. Dobitnik je značajnih nagrada i priznanja.

Stoga, sa osobitim zadovoljstvom predlažemo Veću Filološkog fakulteta u Beogradu da preporuči Grupaciji društveno-humanističkih nauka Univerziteta u Beogradu da dr Marianu Dan izabere u zvanje redovnog profesora za užu naučnu oblast Rumunistika, predmet Rumunski jezik i književnost. Prof. dr Mariana Dan svojim dosadašnjim angažovanjem u nastavnom, naučnom i stručnom radu to u potpunosti zaslužuje.

Komisija:

dr Marina Puja – Badesku, red. prof.

dr Dušan Ivanić, red. prof.

dr Gordana Terić, red. prof.

BIBLIOGRAFIJA¹

I Literatura

II Referentna literatura o radovima M. Dan

III Saopštenja na međunarodnim skupovima

I Literatura

OBJAVLJENE KNJIGE (15 knjiga):

Monografije:

1. Fantastika u rumunskoj književnosti (monografija rumunske fantastične književnosti), *Balkanološki institut SANU*, Beograd 1997. Pogovor: akad. Eugen Simion.
R13 - 5
2. Univerzalna duša nema domovinu (monografija o rumunskim piscima iz Vojvodine), *Zavod za udžbenike*, Beograd 1997.
R13 - 5
3. Razvoj rumunske književnosti od prvih pisanih spomenika do postmodernizma (Literatura română de la începuturi până la postmodernism), u saradnji sa prof. L. Pavelom, *Zavod za udžbenike*, Novi Sad 2004. *Knjiga je prikazana u dva časopisa u inostranstvu, koji izlaze pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije i u dva časopisa u Srbiji (Lumina i Gradina) – v. dole Referentnu literaturu (27, 28, 29, 30).*
R13 - 5
4. Construcția și deconstrucția canonului identitar. Creație și identitate în literatura română din Voivodina, [Konstrukcija i dekonstrukcija kanona identiteta. Stvaranje i identitet u rumunskoj književnosti iz Vojvodine] Editura Libertatea, Pančevo 2010, 209 str. ISBN 978-86-7001-251-6 Recenzenti: prof. univ. dr Marina Puja-Badesku, Univ. u Novom Sadu i prof. univ. dr Silviu Angelescu, Univ. u Bukureštu. Sadrži rezime na engleskom.
5. Construcția și deconstrucția canonului identitar. Creație și identitate în literatura română din Voivodina, [Konstrukcija i dekonstrukcija kanona identiteta. Stvaranje i identitet u rumunskoj književnosti iz Vojvodine], Prefață: prof.univ.dr.Silviu Angelescu, Editura Muzeul Literaturii Române [Izdavač: Nacionalni Muzej rumunske književnosti] (drugo, dopunjeno i izmenjeno izdanje), București, 2010, 260 str. ISBN 978-973-167-047-8. Recenzenti: prof. univ. dr Lician Chișu, Univ. u

¹ U **boldu** ja prikazana literatura napisana poslednje dve god. (2008-2010), to jest od poslednjeg reizbora u zvanje vanr. prof.

Bukureštu i prof. univ. dr Silviu Angelescu, Univ. u Bukureštu. Sadrži obiman rezime na engleskom.

R12 - 7

Antologije (izbor, predgovor, beleške o autorima, prevod):

6. Arhipelagul dantelat, antologia tinerilor poeți din Serbia (cu **Prefață**/predgovor/, Note **bio-bibliografice** despre fiecare autor, Traducere in limba română), Colecția revistei *Lumina*, Panciova, 1988.

7. Srna iz sna, antologija rumunske fantastične priče (izbor, **predgovor**, prevod i **beleške o autorima**), *Prosveta*, Niš 1997.

8. Mirča Elijade: Tajna doktora Honigbergera i druge novele, *Paideia*, Beograd 2002. (izbor, **predgovor** i **beleška o autoru**/ prevod sa Zojom Tomić).

Antologije (izbor, prevod):

9. Mirča Elijade: Kod Ciganki / Noći u Seramporeu, izbor i prevod, *Srpska književna zadruga*, Beograd 1999.

Prevod naučne i stručne literature:

10. Adrian Marino: Moderno, modernizam, modernost, *Narodna knjiga*, Beograd 1997. (prevod knjige, zajedno sa Z. Tomić).

11. Adrian Marino: Avangarda, *Narodna knjiga*, Beograd 1997. (prevod str. 37-110/prevod pod imenom Mariana Dan-Mijović, zajedno sa A. Mijovićem).

Originalna književnost:

12. Crimă perfectă, *Libertatea*, Panciova 1987.

13. Magdalena u pretposlednjem času, *Prosveta*, Niš 1997.

14. Îngerii din stație, Editura Vinea, București 2006.

15. Un kil de cer, Editura Libertatea, Panciova 2009.

Rečnici

POLIGLOTA: Višejezički rečnik (P. Marinković i saradnici), Beograd 2008, ISBN 978-86-905097-4-4 (COBISS.SR-ID 149973260). Rečnik za rumunski jezik. *Prikaz: Prof. univ. dr Ion Coja (istaknuti lingvista, Univ. u Bukureštu): Limba română într-un dicționar Poliglot, Literatorul (časopis izlazi pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije) - v. Referentnu literaturu (31).*

R22 - 2

Odrednice u enciklopediji:

- Enciklopedija srpskog naroda, Zavod za udžbenike, Beograd, 2008. Odrednice: *Almažan, Slavko; Avramesku, Mihaj; Balan, Jon; Barbulesku, Ilije; Klokotrizam (neo-avangardni pokret); Krdu, Petru; Lumina (časopis); Flora, Joan; Flora, Radu; Puslojić, Adam; Cikindeal, Dimitrije.*

R66 - 1

- Enciklopedija Matice srpske (u radu)

STRUČNI RADOVI OBJAVLJENI POSLE IZBORA U ZVANJE VANREDNOG PROFESORA (od 1998. do danas)

Monografska studija (3 tabaka) u časopisu vodećeg međunarodnog značaja akreditovanog na međunarodnom planu: oznaka CNCISIS je ekvivalent za ISN/SSCI u oblasti humanističkih studija):

1. Clocotrismul și „mina de aur” sârbo-română, u: *Caiete critice*, časopis *Fundația Națională pentru Știință și Artă* Rumunske akademije, br. 8-9 (226-227) / 2006, str. 16-38. Ilustracije: originalni rukopisi i prilozi iz arhiva Klokotrisma koje je autorka studije pribavila i koji su po prvi put ovde objavljeni. Međunarodni izdavački kolegijum: Valeriu Ioan-Franc (Rumunija/Francuska), Serge Fauchereau (Francuska), Klaus Heitmann (Nemačka), Mihail Metzeltin (Austrija), Thierry de Montbrial (Francuska), Mihai Cimpoi (Rep. Moldavija), Dumutru Țepeneag (Francuska/Rumunija), akad. Eugen Simion. ISSN 1220-6350, CNCISIS(761):

http://www.cncsis.ro/cenaposs/2006/rev_ed/reviste_cat_C.pdf

R51 b - 5

Rad u časopisu međunarodnog značaja verifikovanog posebnom odlukom (oznaka CNCISIS je ekvivalent za ISN/SSCI u oblasti humanističkih studija):

2. Timpul criticii, timpul trăirii, u: *Caiete critice*, časopis *Fundația Națională pentru Știință și Artă* Rumunske akademije, br. 10-12/2005, str. 41-49. Međunarodni izdavački kolegijum (v. gore). CNCISIS(761):

http://www.cncsis.ro/cenaposs/2006/rev_ed/reviste_cat_C.pdf

R516 - 5

3. An Encounter with the Shadow, u: *Cinematographic Art and Documentation*, br. 2/2008, Editura Universitas, XXI, Iași, str.41-48. ISSN 1844-2803, CNCISIS(823):

http://www.cncsis.ro/cenaposs/2006/rev_ed/reviste_cat_D.pdf

R516 - 5

4. Klokotrism and the Romanian Contemporary Poets - A Model of Cross Cultural Interference of Artistic Values. In: *Caiet de Semiotică* nr. 9/2008, Timișoara: Universitatea de Vest, ISSN 1012-1471, str. 23-38. CNCISIS(427) :

http://ljs.academicdirect.org/reviste_cat_D.pdf

R516 - 5

5. Paradigma avangardei și contribuții românești la Clocotrism, u : *Întoarcerea în Ithaca. Cultura română în exil și în afara granițelor*, ed. Universitaria Craiova (akreditovana CNCISIS) 2010, str. 65-75. ISBN: 978-606-510-871-4. CNCISIS (130):

http://edituralumen.ro/wp-content/uploads/2009/09/edituri_recunoscute.pdf

R516 – 5

6. **Deconstrucția canonului literar în critica actuală română și sârbă, u : Caiete critice**, časopis *Fundația Națională pentru Știință și Artă* Rumunske akademije, br. 7-8/2010, str. 23-34. Međunarodni izdavački kolegijum (v. gore). CNCSIS(761): http://www.cncsis.ro/cenaposs/2006/rev_ed/reviste_cat_C.pdf

R516 – 5

Rad u časopisu međunarodnog značaja:

7. **Binele și răul la Laza Kostici și la Mihai Eminscu**, *Convorbiri Literare* (stručni časopis iz Rumunije, koji su osnovali 1867. veliki rumunski klasici u okviru kružoka *Junimea*), Iași, oktobar 2000. str 31. Časopis izlazi pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije.

R52 - 3

8. **Clocotrismul, I: Convorbiri Literare** (stručni časopis iz Rumunije, v. gore podatke o časopisu), Iași, ianuarie 2007, Nr 1 (133), str. 142-147. V. i na Internetu, ispod naslova *Curente literare* (Književni pravci). Časopis izlazi pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije. ISSN 0010-8243

R52 - 3

9. **Clocotrismul, II: Convorbiri Literare**, Iași, februarie 2007, Nr. 2 (134), ISSN 0010-8243, str. 146 – 148.

R52 - 3

10. **Clocotrismul, III: Convorbiri Literare**, Iași, mai 2007, Nr. 5(137), ISSN 0010-8243 str. 141 – 144.

R52 – 3

11. **Biografie și creație în clocotrism: Romanoslavica XLIV, nr. 2, București, 2009, str. 63-76.** Editura Universității din București – Asociația slaviștilor din România [Udruženje Slavista iz Rumunije], București. ISSN 0557-272X. CNCSIS (75): http://edituralumen.ro/wp-content/uploads/2009/09/edituri_recunoscute.pdf

R52 – 3

12. **Avangarda sârbească: între istorie și paradigmă, Romanoslavica XLVI, nr. 2, București, 2010, str. 9-25,** Editura Universității din București – Asociația slaviștilor din România [Udruženje Slavista iz Rumunije], ISSN 0010-8236. CNCSIS (75): http://edituralumen.ro/wp-content/uploads/2009/09/edituri_recunoscute.pdf

R52 - 3

Poglavlje u knjizi, pregledni članak u časopisu, u tematskom zborniku radova, u monografiji, ili u ediciji posvećenoj odr. naučnoj obćlasti:

13. **Variabilitatea culturii românești din Voivodina în contextul modelului multicultural din această regiune**, u monografiji: *Antologia literaturii și artei din comunitățile*

românești, vol. I *Banatul iugoslav*, Editura Institutului Național pentru Societatea și Cultura Română (I.N.S.C.R), Ediție bibliofilă, Coordonatori: C. Bordeianu, și I. Baba, București/Iași, Rumunija 1998, str. 213-216. (ISBN 973-98056-4-7).

R22 – 2

14. Între perspectiva statistică și cea ideologică, u monografiji: *Antologia literaturii și artei din comunitățile românești*, vol. I *Banatul iugoslav*, Editura Institutului Național pentru Societatea și Cultura Română (I.N.S.C.R), Ediție bibliofilă, Coordonatori: C. Bordeianu, și I. Baba, București/Iași, Rumunija 1998, str. 216-217. (ISBN 973-98056-4-7).

R22 – 2

15. Considerații privitoare la poezia românească din Banatul sârbesc, u monografiji: *Antologia literaturii și artei din comunitățile românești*, vol. I *Banatul iugoslav*, Editura Institutului Național pentru Societatea și Cultura Română (I.N.S.C.R), Ediție bibliofilă, Coordonatori: C. Bordeianu, și I. Baba, București/Iași, Rumunija 1998, str. 217-220. (ISBN 973-98056-4-7).

R22 – 2

16. Poezia lui Adam Puslojić, *Poesis*, Baia Mare, nr.11-12/2004, str. 28 – 32. Časopis izlazi pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije.

R22 – 2

17. Predgovor, u: Mirča Elijade, *Tajna doktora Honigbergera i druge novele*, Paideia, Beograd 2002, str. 3-18.

R23 – 1

18. Hirurški zahvat Euđena Simiona, u: *U Moran je demon teorije*, Apostrof, Rading, Beograd 2004, str. 245-255.

R23 – 1

19. Predgovor, u: Adam Puslojić (2005), *Trimitor la vise*, Fundația Scrisul românesc, Craiova.

R22 – 2

20. Mentalitate și destin (2008), u: Mărioara Stojanovici (2008), *Veronica*, Panciova: Editura Libertatea, ISBN 978-7001-214-1, str. 207-211.

R23 - 1

Rad saopšten na međunarodnom naučnom skupu štampan u celini u zborniku radova:

21. Mircea Eliade and the Issues of the Sacred. (2007), In: *ELLSII75 Proceedings*, Volume III, Rasulić, K. and I. Trbojević eds. Beograd: Filološki fakultet. UDC 821.135.1.09 ISBN 978-86-86419-18-7, pp. 136 – 145.

R54 - 1

22. Filološke studije na manjim grupama Fakulteta (na primerima nastave na Grupi za rumunski jezik i književnost), (2007), in: *Savremene tendencije u nastavi jezika i književnosti*; Filološki fakultet, Beograd, str. 523-531, ISBN 978-86-86419-36-1

R54 - 1

23. Centre and Periphery in Mircea Eliade and Emil Cioran, (2009) in: *ELLSSAC Proceedings, Volume II*, Rasulić, K and Trbojević, I eds. Beograd: Filološki fakultet. ISBN 978-86-86419-46-0, str. 47-55.

R54 - 1

24. Identitet: mit i/ili stvarnost (2009), in: *Politica de vecinătate și noul spirit european*, Panciova: Libertatea, ISBN 978-86-7001-227-1, str. 45-65.

R54 – 1

Rad saopšten na skupu nacionalnog značaja štampan u celini:

25. Misaone mrvice Nikite Staneskua (posthumna poezija N. Staneskua), *Doroteus SVET*, specijalni dodatak o Nikiti Stanesku, Kraljevo 3/2003, februar 2004.

R65 – 0,5

26. Inspirația ca „brand”, *Libertatea* LXIV, nr. 11, Panciova, 21.03.2009, str. 9, Inspirația ca „brand”, *Libertatea* LXIV, nr. 12, Panciova, 28.03.2009, str. 9, Inspirația ca „brand”, *Libertatea* LXIV, nr. 13, Panciova, 04.04.2009, str. 9.

R65 – 0,5

Poglavlje u knjizi; pregledni članak u vodećem časopisu, u tematskom zborniku radova, u monografiji, ili u ediciji posvećenoj određenoj naučnoj oblasti:

27. Academic Studies of Romanian in Serbia – A Historical Survey, u: *Romanian Studies around the World*, vol. II. Cap-Bun, M. ed. București: Editura Universitară, 2009, str. 158-171, ISBN 978-973-749-582-2, u okviru MEĐUNARODNOG PROJEKTA: *Romanian Studies around the World* - grant nr. A905/2007, Projekat je finansirao Nacionalno veće za akademska istraživanja Rumunije (Romanian National University Research Council), Ministarstvo Prosvete Rumunije, Filološki fakultet Ovidius Univerziteta u Konstanci, reg. Br. 8848/22.09.2008.

R21 - 4

Rad u vodećem časopisu nacionalnog značaja:

28. Granice fantastike u književnosti (2001): *Interdisciplinarnost teorije književnosti*, Institut za književnost i umetnost, Beograd, 2001, str. 201-210.

R61 – 2

29. Eminesku i spas od terora istorije, *Filološki pregled*, časopis za stranu filologiju, XXXIX 2002 2, Filoloski fakultet, Beograd 2003, str. 93-99.

R61 - 2

30. Mirča Elijade: Istorija i metaistorijsko značenje postojanja, *Književne teorije XX veka*, Institut za književnost i umetnost, Beograd 2004, str. 399-406.

R61 - 2

31. Licem u lice, *Književnost*, nr. 3, Beograd 2005, str. 110-116 (časopis *Književnost* je 2005. bodovan kao vodeći časopis nacionalnog značaja).

R61 - 2

32. Stvarnost kao „živa priča” i identitet kao borba za smisao, *Filološki pregled* XXXVI 2009 3, Beograd 2009, str. 127-137, ISSN 0015-1807

R61 - 2

33. Slavko Almažan (Slavco Almăjan) i pitanje recepcije književnosti „onog drugog“, *Analiz Filološkog fakulteta* br. 21, Beograd 2009, str. 21-38.

R61 - 2

34. Kultura manjina i pitanje identiteta u književnosti (rumunska književnost u srpskom kontekstu), zbornik MSC *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, 39/2, Beograd 2010, str. 377-386.

R61 - 2

Rad u časopisu nacionalnog značaja:

35. Fantastika bez horora, *Gradina* 5-6, Niš 1998, str 173-174.

R62 – 1,5

36. Arunc zarurile ca să văd, *Lumina* LI, nr.3 (15), Novi Sad 1998, str. 15-16.

R62 – 1,5

37. Cunoașterea la Eminescu, *Lumina*, LIII, nr. 21 (447), Libertatea, Novi Sad 1999/2000. str. 41-44.

R62 – 1,5

38. Vasco Popa, *Lumina* XLIV, nr. 4/5 (28-29), Libertatea, N. Sad 2001, str. 34-38.

R62 – 1,5

39. Schimbarea la față a poetului și a poeziei (2003), in: *Lumina* LVI, nr. 7-8-9 (50-51-52), *Număr special (Specijalni broj)*, Novi Sad, str. 75-78.

R62 – 1,5

40. Mihai Avramescu, poetul însetat de adevăr, *Lumina* LVIII, nr. 1-2-3 (67-68-69), Novi Sad 2005, str. 67-71.

R62 – 1,5

41. Mentalitate și destin, *Lumina* LXII, nr. 1-2, Novi Sad, 2009, str. 64-68.

R62 – 1,5

42. Cultura română din Voivodina în „mașina timpului”, *Lumina* LXII, nr.3-4, Novi Sad, 2009, str. 55-63.

R62 – 1,5

Drugi objavljeni radovi:

A - (u inostranstvu – u zbornicima međunarodnog skupa književnika i književnih kritičara u Neptunu):

43. I Don't Believe in Pyramids, in: *Alone in the Global Village* (tematski zbornik), Uniunea Scriitorilor din România, București 2004, str. 75-76. ISBN 974-8333-25-3.

46. Surd ca o Bute, u: *I Write. Who Reads Me?* (tematski zbornik), Uniunea Scriitorilor din România, București 2005, str. 49-50.

44. The Tongue is the Hill, u: *Literature above all*, (tematski zbornik), Uniunea Scriitorilor din România, București 2009, str. 83-86. ISBN 978-973-577-584-1

45. Tar Chugam, u: *Literature, marginalized?* (tematski zbornik), Uniunea Scriitorilor din România și Institutul Cultural Român, București 2010, str. 171-175. ISBN 978-973-577-601-5

B - (u Srbiji):

46. Rumunski pisci iz Vojvodine, tekst saopšten u UKS juna 1998, objavljen u *Književnim novinama*, sept. 1998.

47. Umetnik i umetnost kao jedna celina, *Savremenik* 55-56-57/1998, str.115-117.

48. Zračenje tišine, *Politika*, 20. aprila 2002. (objavljen je uvodni govor na izložbi fotografija radova rumunskog vajara Kostantina Brankušija u Narodnom muzeju Srbije - “Konstantin Brankuši danas”- organizator izložbe, u saradnji sa Rumunskom akademijom).

Saopštenje sa međunarodnog naučnog skupa štampano u izvodu (radovi u stampi):

49. The Ballad The Magic Lamb (Miorița) and the Meaning of Existence, konferencija AELO 35/2006, Filološki fakultet u Beogradu, 24-26 nov. 2006 (u štampi).

R72 – 0,5

50. Obstacles and Inner Reality, rad saopšten na međunarodnoj konferenciji: ELLSIIR, 4-6. decembar 2009, u organizaciji Filološkog fakulteta u Beogradu. (u štampi).

R72 – 0,5

Drugi radovi u štampi:

51. Tipuri de identitate în literatura română din Voivodina, u: *Banatul - trecut istoric și cultural*, Libertatea, Panciova, 2010. (u štampi).

Objavljeni prevodi:

52. Razvan Voncu : Pesnik tragične tenzije i ravnoteže, Beograd, *Književne novine* jun, 2002.

53. Eugen Simion, Lumea ca o carte. Provocările scriitorului de azi (Svet kao knjiga. Izazovi današnjeg pisca), prevod saopštenja na Međunarodnom susretu pisaca sa rumunskog na srpski, *Književne novine*, okt. 2005.

***NAPOMENE:**

*S obzirom da M. Dan drži studentima i časove **kreativnog pisanja**, navedene su i autorske knjige (praćene brojnim prikazima). Neki od autorskih radova objavljeni su i u prevodima (sa rumunskog) u stranim časopisima: na engleskom, švedskom, irskom, od kojih ćemo ovde navesti, primera radi, samo autorske tekstove koji su objavljeni od proleća 2008. do danas u sledećim časopisima za književnost u Sjedinjenim Američkim Državama (jer je u pripremi zbirka pesama). V. sledeće časopise i linkove:*

1) *Words without Borders*

<http://www.wordswithoutborders.org/> (od 28/07/2008)

2) *Tipton Poetry Journal*

<http://tiptonpoetryjournal.com/tpj9/dan.htm>

3) *Per Contra*

<http://www.percontra.net/>

Per Contra, The International Journal of the arts, Literature and Ideas. Fall 2008

4) *Puerto del Sol*, vol 43, nr 1& 2, (2008), ISSN 0738-517. str 118-120.

5) *Rhino 2008*, Editors Jackie K. White et al, ISSN 1521-8414, str. 20. www.rhinopoetry.org)

6) *SOU'WESTER*, vol. 37, nr.1, 2008, ISSN 0098499X, ISBN 978-1-60725-538-3, str. 64-68.

7) *Ygdrasil* (Canada – August 2009 vol XXVII, Issue 8, nr.196), ISSN 1480-6401

See <http://www.synapse.net/kgerken/Y-0908.HTM>

8) *ashevillepoetryreview*, vol. 16, nr. 1, 2009, ISSN 1091-9864, str. 29

See www.ashevillereview.com

9) *Salamander*

10) *Absynthe 11*, 2009, ISSN 1543-9448, str: 44-52

See www.absynthenew.com

RADOVI U ČASOPISIMA, ZBORNICIMA I PERIODICI OBJAVLJ. od 1980. do 1997.

1. André Malraux, Antimemorii, prevod sa francuskog na rumunski, *Lumina*, 3/1980.

2. Alexandar Tišma, Cea mai tragică noapte, prevod sa srpskog na rumunski, *Lumina*, 9/1980.

3. Charles Marowitz, Drama și happening-urile, prevod sa engleskog na rumunski, *Lumina*, 9/1980.

4. John Cage, Sunet, ritm și expresie vocală, prevod sa engleskog na rumunski, *Lumina*, 8/1983.
5. Labirintul rotativ, rad saopšten u Narodnoj biblioteci Novog Sada, decembra 1983, objavljen u *Lumina* 12/1983.
6. Današnji rumunski pisci (Scriitorii români de azi), intervju sa Euđenom Simionom i prevod intervju sa rumunskog na srpski, *Književna reč* br.235/jun 1984.
7. Nichita Stanescu, rad saopšten 20.12.1983 u UKS, objavljen u *Književnoj reči* br. 227/februar 1984.
8. Liviu Rebreanu danas, tekst saopšten u UKS, novembra 1985.
9. Adrijan Marino, Avangarda, prevod sa rumunskog na srpski, *Savremenik*, novembar-decembar 1984.
10. Ibidem, januar-februar 1985.
11. Ibid, mart-april 1985.
12. Ibid, maj 1985.
13. Ken Smith, Pesme, prevod sa engleskog, *Lumina* br. 10-11/1985.
14. Zece efigii cu chipul tău, rad saopšten decembra 1985. u Narodnoj biblioteci Novog Sada, objavljen u *Lumina* br. 1-2/1986.
15. Ce vor învăța elevii la literatură?, *Lumina* br. 3-4/1986.
16. Sveto i profano – Mirča Elijade kao književnik, *Književna reč*, 10.05.1986.
17. Adrijan Marino, Hermeneutika Mirče Elijadea, prevod sa rumunskog na srpski, *Književna kritika*, 6/1986.
18. Mirča Elijade, Zbogom, prevod novele sa rumunskog na srpski, *Književna kritika* br. 6/1986.
19. Nacrtani bicikl, *Književna reč*, 25.11.1986.
20. Ten Effigies with Your Head, *Relations* br. 4/1987.
21. Miodrag Pavlović, Sinait u Gornjaku (Un sinait la Gornjak), prevod poeme sa srpskog na rumunski, *Lumina* br. 4/1987.
22. Ploaia de aur, *Lumina* br. 4/1987.
23. Adrijan Marino, Intelektualac i književna kritika kao kulturni junak, (conferință la Întâlnirile Internaționale ale scriitorilor), prevod sa francuskog na srpski, *Književna reč*, 25.11.1987.
24. Puni mesec, *Književna reč*, 25.12.1987.
25. Ciclul „Mareelor”, (o Radu Flori), *Lumina* br. 9-10/1987.
26. Poezii, *Lumina* br. 11-12/1987.
27. Poezii, *Lumina* br. 3/1988.
28. Adrian Marino, Intelektualul și critica literară ca erou cultural, prevod sa francuskog na rumunski, *Lumina*, 11-12/1987.
29. Ciclul „Mareelor”, u monografiji o R. Flori: Și totuși viața-i, *Libertatea*, Panciova 1987.
30. Anatomija vančulnih ptica, (o Ivani Milankov), tekst književne kritike, *Letopis Matice srpske*, mart 1988.
31. Mihai Avramescu, poetul însetat de adevăr, *Lumina* nr. 5-5/1989.
32. Rodopia, *Lumina* br. 7-8/1989.
33. Eminesku, pesnik ideja (Eminescu, poet al ideilor), *Savremenik* 9-10/1989.
34. Magdalena în penultima clipă, *Lumina*, 6-8/1990, str 173-176.
35. Crnotravskom do Trošarine, *Književna reč*, 25.03.1990.
36. Bekstvo od stvarnosti, članak o savremenoj književnosti u Rumuniji, *Borba*, 13.08.1991.
37. Dobro i zlo kod Laze Kostića i Mihaja Emineskua, tekst komparativne književnosti, „Vukovi dani” 10-15.11.1991, Zbornik MSC, str. 251-256.
38. Poezia ca instantaneu al trăirii, *Lumina*, 1-3/1992, str. 7-10.
39. Poetic și psihologic în poezia Mărioarei Baba, *Libertatea*, 26.12.1992.
40. Participarea la poezie, *Libertatea*, 30.01.1983.

41. Intenzivni tečaj rumunskog jezika za strance, (Cursul intensiv de limba română pentru străini), referat na internacionalnom kongresu "Ekologija jezika", Temišvar 1993. – na rumunskom jeziku
42. Rumunska fantastika – novo područje fantastične književnosti, *Književna reč* 25.X 1993.
43. Elijade – književnik, *Letopis Matice srpske*, XI 1993.
44. Elijade – književnik, *Letopis Matice srpske*, XII 1993.
45. Mogućnost otkrovenja kod Lučijana Blage i Nikolaja Velimirovića, članak komparativne književnosti, "Vukovi dani", IX 1993, Zbornik MSC.
46. O fantastici kroz prizmu rumunske književnosti, *Sveske*, Pančevo VI 1994.
47. Kratka istorija epidemije kuge-prevod sa rumunskog na srpski, *Bitef* 28, 1994.
48. Memoria ghimpată, *Lumina* br.3-5/1994.
49. Literatura română în oglindă, *Lumina* XLVIII nr. 2, Pančevo, 1995, str.28.
50. Angoasa de a spune şi căuta, *Lumina* XLVIII nr. 3, Pančevo 1995, str. 30.
51. Cele « două » limbi române, *Lumina*, XLVIII nr 4, Pančevo 1995, str. 37.
52. Un nou scriitor român (I deo), *Literatorul*, br.46, Bucureşti 1994. Un nou scriitor român (II deo), Ibidem 47.
53. Un nou scriitor român, časopis *Banatul* br. 4, Timişoara 1994.
54. Intrarea in casă, *Antologia poeziei româneşti din Iugoslavia*, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti 1995. str 106-108.
55. Prijateljstvo kao oblik bezgraničnog postojanja, *Savremenik* 23-24-25/1995, tekst o Nikiti Staneskuu, saopšten u UKS, mart 1994.
56. Rumunske ikone na staklu, *Lumina* 3/1995.
57. Mehanizam sveta i svet poetskog, (o Marinu Soreskuu), *Savremenik* br. 23-24-25/1995 (tekst saopšten u junu 1994, prilikom uručenja nagrade "Felix Romuliana" rumunskom pesniku).
58. Fiecare are dreptul să-şi aleagă destinul, intervju sa Euđenom Simionom, piscem i književnim kritičarem, predsednikom Rumunske akademije, *Libertatea* iz Panciova I 1995. str 11.
59. Pesme, *Lumina* br.1, Novi Sad 1996. str 21.
60. Pesme, *Lumina* br.2, Novi Sad 1997. str 98 (retrospektiva pesnika na rumunskom jeziku u Jugoslaviji 1947-1997).
61. Univerzalna duša nema domovinu, rad (o pesniku L. Blagi) saopšten u UKS, *Savremenik*, 47-48-49/1997, str.78-80.
62. Mirča Elijade i nivoi postojanja, *Gledišta* januar-decembar 1997, str. 211-221.
- PREDGOVORI do 1998:**
63. Prefaţă (Predgovor) u: Arhipelagul dantelat. Antologia tinerilor poeţi din Serbia, *Lumina*, Pančevo 1988, str. 5-14.
64. **Predgovor :** Un nou scriitor român, u : A. Puslojić, Plâng nu plâng, editura Augusta, Timişoara 1995.
65. **Predgovor:** Tamo gde Drakule nema, u: Srna iz sna. Antologija rumunske fantastične pripovetke, *Prosveta*, Niš 1997, str. 5-14.

II Referentna literatura napisana o radovima Mariane Dan od 1997. do danas:

1. Dumitru Micu, Scurta Istorie a Literaturii Romane III, *Editura Iriana*, Bucuresti 1997, str. 429.
2. Ștefan Popa, O istorie a literaturii române din Voivodina, *Libertatea*, Panciova, 1997, str. 312-315.
3. Eugen Simion, Postaviti istinska pitanja u: M. Dan, *Fantastika u rumunskoj književnosti* – preveo sa rumunskog : Adam Puslojić, Balkanološki institut SANU , Beograd 1997, str. 201-204.
4. Srba Ignjatović, Poezija uronjena u malo i u veliko, u konkretno i u univerzum, u: *Magdalena u pretposlednjem času*, Prosveta, Niš 1997, str. 71-78.
5. T. Todorovic, Gde je Drakula ?, *Politika*, 29.01.1998.
6. C. Bordeianu i I. Baba, Antologia literaturii și artei din comunitățile românești. Volumul întâi: Banatul iugoslav. Editura Institutului Național pentru Societatea si Cultura Română, Iasi, 1998, str. 212-221.
7. Catinca Agache si Valeriu Stanciu, Metafore românești din Iugoslavia, tom II, *Cronica*, Iași, 2000, str.171, 172.
8. Simeon Lăzăreanu, Medalion literar: Mariana Dan, *Libertatea*, Pancevo, nr. 4/2004.
9. Ion Deaconescu, Ion Neagu, Antologia poeziei românești din Serbia, Editura Europa Craiova, Editura Libertatea Pancevo, 2003. Cuvânt înainte, str. 7,8,11.
10. Miljurko Vukadinovici, Scriitori români din Serbia, *Ziarul de Duminică*, 07.04.2006.
11. Miljurko Vukadinović, Savremena rumunska književnost, u: *Gradina* br. 15/2006, str. 150-151.
12. Zilele Sorescu, ediția a VI-a, *Lamura* br. 4-5-6/2006.
13. Iolanda Malamen, u: *Dialoguri: Eram privită cu milă, așa mi se părea uneori*, *Ziua*, 5.07.2006
14. Mihai Cimpoi, Critice (tom II), Fundația „Scriul Românesc”, Craiova 2002, str. 84. i str. 150.
15. Eugen Simion, Din nou despre „clocotrism”, *Îngerii din Stație*, Vinea, București 2006, str. 107-109.
16. Ioan Groșan, De raftul întâi, *Ziua*, 15.09.2006.
17. Niculina Oprea, Îngerii din stație, *Poesis* , Satu Mare, nr. 10-12/2006, str. 36-37.
18. Gabriela Benga, Văzute și nevăzute, *Orizont* , Timișoara, nr. 12/2006, str. 8-9.
19. Mariana Dan, Îngerii din stație, *Ziarul de Duminică*, nr. 41 (323), 20 octombrie 2006, București, p. 2.
20. Niculina Oprea, Îngerii din stație, *www.observatorul.com*, 10/25/2006.
21. Geo Vasile, Suprerealism umanizat, *România literară*, god. XXXIX, br. 49/7. decembar 2006.
22. Traian T. Coșovei, Îngerii din stație, *Tomis*, god. XLI br. 440, novembar 2006, str. 37.
23. Grațiela Benga, Dincolo de iluzie, *Banat* nr. 12/2006, str. 8-9.
24. Srba Ignjatović, Poezija uronjena u malo i u veliko, u konkretno i u univerzum, (Poezie scufundată în lucruri mici și mari, în concret și în universal), *Savremenik*, br. 140-141-142/2006.
25. Petre Ciobanu, Clocotrism feminin, *Ramuri*, br. 07- 08/2007.

26. Iolanda Malamen, Scris și de scris (III), Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2007, str. 438 – 444.
27. Dr. Romanța Măran, O contribuție la cunoașterea fenomenului literar românesc, *Lumina*, Panciova, br. LXIII (3421), str. 9.
28. Cornelia Maria Savu, Manole și Miorița la Belgrad, *Cultura* (časopis pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije), București, 18/03/2008, str. 26.
29. Dr. Sorin Danciu, O carte necesară, *Câmpia* (časopis pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije), 03/2008, str. 21.
30. Dr D. Ristin, Rumunska književnost - autohtoni duh i univerzalnost, *Gradina*, br. 23 – 2008, str. 225-230.
31. Prof. univ. dr Ion Coja, Limba română într-un dicționar Poliglot, *Literatorul* (časopis izlazi pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Rumunije), br. 11, nov. 2008, str. 8.
32. Dr. Dușița Ristin, Literatura română – spirit autohton și universalitate, *Lumina* (tematski broj: *Sud-Estul Europei și cultura europeană fără frontiere*), LX, br 4/2009, str. 405-408.
33. Adam J. Sorkin, Mariana Dan, *Absynthe 11*, 2009, ISSN 1543-9448, str: 44-52
34. Marina Ancaitan, Păstrarea identității prin cultură, *Libertatea* LXIV, br. 32/2010, str. 10.
35. Prof. univ. dr. Silviu Angelescu, Postfață, u: *Construcția și deconstrucția canonului identitar. Creație și identitate în literatura română din Voivodina*, Panciova: Libertatea, 2010, str. 187-191.

III SAOPŠTENJA NA MEĐUNARODNIM SKUPOVIMA (od 1998. do danas)

1. Nichita Stănescu acasă, în Serbia, izlaganje na Međunarodnom simpozijumu *Nichita Stănescu*, u organizaciji „Ministerul Culturii și Cultelor” i Opštine Ploiești, Ploiești 23-25 sept 1999.
2. Misaone mrvice Nikite Staneskua (posthumna poezija N. Staneskua), *Doroteus SVET, specijalni dodatak o Nikiti Stanesku*, Kraljevo 3/2003, februar 2004. Rad saopšten na književnom skupu u Kraljevu, febr. 2004).
3. Elegia „Omul-Fantă” și condiția umană, *Međunarodni simpozijum Nichita Stănescu*, XVI edicija, Ploješt, Rumunija, mart 2004. god. Rad predat za štampu (v. priloženi tekst).
4. Mircea Eliade and the Issues of the Sacred, Međunarodna konferencija Katedre za engleski jezik i književnost Filološkog fakulteta u Beogradu: ELLSII, *Interfaces and Integrations* (10-12 decembar 2004). Rad je objavljen kao: Dan. M. 2007. *Mircea Eliade and the Issues of the Sacred*. In: ELLSII75 Proceedings, Volume III, Rasulić, K. and I. Trbojević, eds. Beograd: Filološki fakultet. UDC 821.135.1.09 ISBN 978-86-86419-18-7, pp 136 - 145.
5. Globalization and Identity, izlaganje u plenumu na znamenitom Međunarodnom festivalu književnosti², kolokvijum: “Alone in the Global Village”, u organizaciji

² Međunarodni festival književnosti “Ovidiu - Zile și nopți de Literatură” (‘Ovidius – Days and Nights of Literature’), koji se održava svake godine na Crnom Moru, u Neptunu/Mangaliji (Rumunija) je jedan od najznačajnijih međunarodnih književnih festivala u svetu, gde učestvuju znamenite ličnosti iz svih oblasti književnosti i književne kritike. Primera radi, ovde su učesvovali istaknuti pisci kao što su: M.V. Ljosa,

Rumunske vlade, Univerziteta u Bukureštu i Saveza književnika Rumunije, Neptun, Rumunija, 17-23 sept 2004, str. 41 (v. priloženi tekst).

6. I Don't Believe in Pyramids³, tekst pročitao na Međunarodnom festivalu književnosti: "Ovidiu - Zile și nopți de Literatură", u organizaciji Rumunske vlade, Univerziteta u Bukureštu i Saveza književnika Rumunije, Neptun, Rumunija 2004 i objavljen u Zborniku festivala, str. 75-76.

7. Ion Barbu : Isarlâc sau Balcania, izlaganje na Međunarodnom simpozijumu *Ion Barbu /Dan Barbilian* u organizaciji Inspektorata za obrazovanje i prosvetu, Călărași, 9-11 decembar 2005.

8. Orphic and Promethean Readers, i Sherezade and the Need to listen to Stories⁴, dva izlaganja na Međunarodnom festivalu književnosti, kolokvijum: "I Write. Who Reads Me?", u organizaciji Rumunske vlade, Univerziteta u Bukureštu i Saveza književnika Rumunije, Neptun, Rumunija, 15-21 sept. 2005, str. 32.

9. Surd ca o Bute⁵, tekst pročitao na Međunarodnom festivalu književnosti: "Ovidiu - Zile și nopți de Literatură", u organizaciji Rumunske vlade, Univerziteta u Bukureštu i Saveza književnika Rumunije, Neptun/Mangalia, Rumunija, 15-21 sept. 2005 i objavljen u Zborniku festivala.

10. Mașinăria lumii la Marin Sorescu, izlaganje na međunarodnom simpozijumu „Zilele Marin Sorescu” (27. febr.-1. marta 2006), u organizaciji Ministarstva kulture Rumunije („Ministerul Culturii și Cultelor”) i Opštine Craiova.

11. Filološke studije na manjim grupama Fakulteta (na primerima nastave na Grupi za rumunski jezik i književnost), rad saopšten na međunarodnom skupu *Savremene tendencije u nastavi jezika i književnosti*, u organizaciji Filološkog fakulteta u Beogradu u saradnji sa Američkim savetom za međunarodno obrazovanje, aprila 2006. Objavljen u zborniku: *Savremene tendencije u nastavi jezika i književnosti*, Filološki fakultet, Beograd 2007, str. 523-531.

12. Clocotism and the Romanian Contemporary poets, rad saopšten na Konferenciji BAS (British and American Studies), u organizaciji Zapadnog Univerziteta (Universitatea de Vest, Timișoara), Temišvar, 18-20. maj 2006.

13. The Clocotrist Avant-Garde and the Romanian "Golden Mine", izlaganje studije, praćeno slajdovima iz arhiva klocotrizma (115 slajdova) - na Međunarodnoj konferenciji o Avangardi, koju je organizovao *Institutul Cultural Roman/Rumunski institut kulture i Institutul pentru Cercetarea Avangardei Românești și Europene et al*, Bukurešt, 23-26 maj 2006 – v. Internet.

14. Between Centre and Periphery: Writers in Exile and National Ethnic Minorities⁶, izlaganje na Međunarodnom festivalu književnosti, kolokvijum: "The Chance of 'Small' Literatures/ What and How Do We Translate? What and How Do We Promote in the Field of Literature?", u organizaciji Vlade Rumunije, Saveza književnika Rumunije i Univerziteta u Bukureštu, Neptun, Rumunija, 15-19 sept. 2006, str. 30.

Pamuk itd. Radove saopštene na tom festivalu i štampane u zborniku tekstova **nismo naveli** u listu stručnih radova, budući da pored kritičara i teoretičara književnosti, na skupu učestvuju i sami pisci.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibid.*

⁵ *Ibid.*

⁶ *Ibid.*

15. The Ballad *The Magic Lamb (Miorița)* and the Meaning of Existence, rad saopšten na konferenciji AELO 35/2006, Filološki fakultet u Beogradu, 24-26 nov. 2006. (u štampi) – štampan apstrakt.
16. Centre and Periphery in Emil Cioran and Mircea Eliade, rad saopšten na međunarodnoj konferenciji: ELLSSAC/2007, Filološki fakultet u Beogradu, decembar, 2007. Rad je štampan u zborniku radova.
17. Limba e dealul⁷, tekst pročitao na Međunarodnom festivalu književnosti: “Ovidiu - Zile și nopți de Literatură”, u organizaciji Rumunske vlade i Saveza književnika Rumunije, Neptun/Mangalia, Rumunija, 12-15. juna 2009. i objavljen u zborniku: *Literature above all* (2009), București: Uniunea Scriitorilor din România și Institutul Cultural Român, ISBN 978-973-577-584-1, str. 79-86.
18. Identitet: mit i/ili stvarnost (2009), u: *Politica de vecinătate și noul spirit european*, Panciova: Libertatea, ISBN 978-86-7001-227-1, str. 45-65. Rad saopšten na međunarodnoj konferenciji u NIK Libertatea iz Pančeva. **Organizator konferencije.**
19. Obstacles and Inner Reality, rad saopšten na međunarodnoj konferenciji: ELLSIIR, 4-6. decembar 2009, u organizaciji Filološkog fakulteta u Beogradu. (u štampi).
20. Inspirația ca „brand”, *Libertatea* LXIV, nr. 11, Panciova, 21.03.2009, str. 9, Inspirația ca „brand”, *Libertatea* LXIV, nr. 12, Panciova, 28.03.2009, str. 9, Inspirația ca „brand”, *Libertatea* LXIV, nr. 13, Panciova, 04.04.2009, str. 9. Rad saopšten na skupu književnika i izdavača u NIK Libertatea iz Pančeva.
21. Tar Chugam, tekst pročitao na Međunarodnom festivalu književnosti: “Ovidiu - Zile și nopți de Literatură”, u organizaciji Rumunske vlade, Univerziteta u Bukureštu i Saveza književnika Rumunije, Neptun/Mangalia, Rumunija, 5-9. juna 2010, objavljen u zborniku: *Literature, marginalized?* (2010), București: Uniunea Scriitorilor din România și Institutul Cultural Român, ISBN 978-973-577-601-5, str. 171-175.
22. Kultura manjina i pitanje identiteta u književnosti (rumunska književnost u srpskom kontekstu), *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, 39/2. Rad saopšten 2009 na Filološkom fakultetu u Beogradu, objavljen u zborniku *MSC Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, 39/2, Beograd 2010, str. 377-386.
23. Tipuri de identitate în literatura română din Voivodina, rad saopšten na međunarodnom naučnom skupu: *Banatul - trecut istoric și cultural*, Novi Sad, 25-27. juna 2010. (u štampi).

⁷ Ibid.